

Posudek oponenta disertační práce

č. j.: UKLFP/178014/2020-2

Disertační práce Epidemiologické a klinické aspekty potravinové alergie

**student – MUDr. Simona Bělohlávková
školitel – prof. MUDr. Petr Panzner, CSc.**

**Doktorský studijní program
Hygiena, preventivní lékařství a epidemiologie
Komise pro obhajoby disertačních prací**

oponent – MUDr. Irena Krčmová, CSc.

**Pracoviště oponenta
Ústav klinické imunologie a alergologie, Lékařská fakulta a Fakultní nemocnice
Hradec Králové**

Kandidátka se ve svém doktorském studiu zabývá tématem potravinové alergie z hlediska epidemiologických dat v klinických souvislostech. Téma je zvoleno vhodně, s odbornou naléhavostí vzhledem k nárůstu prevalence potravinové alergie.

MUDr. S. Bělohlávková se věnuje klinicky potravinové alergii již mnoho let, je autorkou řady publikací a přednášek k této problematice.

Díky její konzistentní činnosti v tématu potravinové alergie se stala přirozenou autoritou v České republice. Založení projektu DAFALL (Databáze potravinových alergií, Database of food allergies) bylo i z těchto důvodů kolegy v oboru příznivě vnímáno a do projektu se postupně zapojilo 34 alergologických pracovišť z 12 krajů ČR. Během 36 měsíců byla získána data od 1747 alergiků s nově diagnostikovanou potravinovou alergií, soubor pacientů postihuje dětský, dospívající a dospělý věk.

Dokumentovaná data jsou velmi cenná. Za sledované potravinové vazby si autorka zvolila nejčastější spouštěče potravinových reakcí. Do té doby byla prevalence potravinové alergie v ČR uváděna pouze na základě dat SZÚ s jinou metodikou a bez předškolního a dospělého věku. Data z jiných věkových období byla pouze odhadovaná na základě evropských dat. Geograficky se však potravinové vazby od sebe liší dle stravovacích zvyklostí.

Hodnocení dle věkových kategorií a dle závažnosti symptomů je významné zejména z hlediska možného rizika rozvoje anafylaxe. Výsledky sledování budou určitě nápomocny i využity v terénu alergologických pracovišť, zvláště v rámci diferenciální diagnostiky uvažovaných spouštěčů potravinové anafylaxe.

Prevalence IgE potravinové senzibilizace ve srovnání s daty dostupnými z jiných evropských zemí přinesla v některých aspektech překvapivé alergické vazby. Byla zjištěna určitá specifika ve spektru potravinových alergií v ČR.

Byl dokumentován nízký výskyt reakcí na ryby a mořské plody (s výjimkou dětí mezi 1 a 6 lety věku), nízký výskyt reakcí na sóju ve všech věkových kategoriích a nepříliš vysoký výskyt alergie na pšeničnou mouku. Vysoký počet reakcí byl zaznamenán na semena (zejména mák) a vzrůstající počet reakcí na kešu ořechy, zejména u dětí. Překvapivý byl vysoký počet reakcí na arašíd, napříč věkovými skupinami. Velmi si vážím zhodnocení anafylaktických reakcí na inhalační kontakt s potravinovými alergeny ve formě aerosolu, na který bývá z hlediska etiopatogeneze anafylaxe méně pomýšleno.

Doložené výsledky by mohly mít dopad do reálné péče o rizikové alergiky, zvláště s vazbou na zajištění pacientů autoinjektory s adrenalinem (viz doporučení ČSAKI – pacienti v riziku).

V závěru bych chtěla uvést, že zvolené téma je recentní, práce dokumentuje první rozsáhlá a ilustrativní data o epidemiologii potravinové alergie v ČR na velkém souboru pacientů. Byly vhodně zvoleny metody zpracování dat a získaná data jsou s cennými a potřebnými klinickými údaji. V diskuzi autorka i upozorňuje na limity sledování, které jako oponent nepovažuji za významné. Disertační práce přináší recentní poznatky a autorka splnila sledovaný cíl práce.

Disertační práci jednoznačně doporučuji k obhajobě.

MUDr. S. Bělohlávková si dovolila upozornit na seznam alergenů uváděných v rámci EU - bohužel v kontextu získaných dat jsou některé potraviny při naší populaci nevýznamné a naopak chybí alergeny semen, resp. máku.

S tím souvisí první moje položená otázka v rámci obhajoby:

- 1) Je známa prevalence rizikové alergické vazby na mák v jiných regionech EU s obdobnými stravovacími zvyklostmi (např. Rakousko, Bavorsko?)

Druhá otázka se týká nárůstu alergie na arašíd i v české populaci.

2) Jaký je názor MUDr. S. Bělohlávkové na alergenovou imunoterapii s obsahem alergenů arašídů a kdy by ji považovala za indikovanou?

V Hradci Králové dne 28.5.2021

MUDr. Irena Krčmová, CSc.
Ústav klinické imunologie a alergologie
LF UK a FN Hradec Králové

